

Γ'.

Ὁ Πάρσιφαλ, ὁ ἥρως αὐτοῦ καὶ λυτρωτῆς τῶν ἀνθρώπων, ἀνατρέφεται ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ μακρὰν τοῦ κόσμου, ἐν τῇ ἐρημίᾳ τῶν δασῶν, ἐπειδὴ ἡ μήτηρ δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ ἀποθάνῃ καὶ ὁ υἱὸς, ὡς ὁ πατήρ, ἐν τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν. Ἄλλὰ τὸ ἐνστικτον ὁδηγεῖ τὸν νεαρὸν Πάρσιφαλ νὰ κατασκευάσῃ τόξον καὶ βέλη καὶ νὰ θηρεύῃ τὰ ἄγρια θηρία ἀνὰ τὰ ἐρημικὰ δάση. Ὄταν δὲ συνήντησε κατὰ τύχην παραπλανηθέντας ἵππότας, τόση ἦτο ἡ ἐκ τῆς παραστάσεως αὐτῶν καὶ ἡ ἐκ τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῶν ὅπλων ἐντύπωσις, ὥστε ἐγκαταλείπει τὴν μητέρα καὶ πλανᾶται ἀνὰ τὸν κόσμον, ζῶν ἐκ τῆς θήρας, ρακένδυτος καὶ ἐλεεινός, ἀμαθής καὶ ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ καὶ τοῦ κακοῦ καὶ τῆς δυστυχίας τῶν ὁμοίων του. Μετὰ πολλὰς περιπετείας φθάνει εἰς τὸ ἅγιον Γράαλ, εἰς τὸ ὄρος Μοντσαλβάτ, ὅπου οὐδεμία ἄγει ἑδὸς καὶ ὅπου πούς ἀνθρώπων ξένων πρὸς τοὺς φύλακας ἵππότας οὐδέποτε εἶχε πατήσει. Ἡ πρώτη πράξις του εἶνε ἐνταῦθα ὁ φόνος κύκνου, τὸν ὁποῖον πρῶτον συνήντησε. Συλ-

ληφθεὶς ὑπὸ ἵπποτων, τῶν ὁποίων ἢ σοβαρὰ ὄψις καὶ ἢ λευκὴ ἐνδυμασία ἐμποιεῖ εἰς αὐτὸν κατά- πληξιν, ὁδηγεῖται ἐνώπιον τοῦ Γκουρνεμάτς, τοῦ πιστοῦ ἀκολούθου τοῦ Ἀμφόρτα, τοῦ βασιλέως τοῦ Γράαλ, ὅστις ἐπιτιμᾷ αὐτὸν διὰ τὴν σκληρότητα. Ὁ Πάρσιφαλ κατανοεῖ διὰ πρώτην φερόν τὴν ἄδύνην καὶ τὸν πόνον, καταλαμβάνεται ὑπὸ συγκινήσεως, ἀγνώστου ἕως τότε εἰς αὐτόν, καὶ συντρίβει τόξον καὶ βέλη. Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἀκούεται μακρόθεν ἤχος κωδῶνων. Ὁ Γκουρνεμάτς παραλαμβάνει τὸν Πάρσιφαλ, ὅστις εἰς πᾶσαν ἐρώτησιν ἀπαντᾷ διὰ τοῦ «δὲν γνωρίζω», καὶ ὁδηγεῖ αὐτὸν ὑψηλὰ εἰς τὸ ὄρος ἐντὸς μεγαλοπρεποῦς ναοῦ, ρυθμοῦ βυζαντινοῦ, ὅπου εἰς δύο στοίχους παραπεταγμένοι οἱ λευχειμονοῦντες ἵππῶται συμφάλλουν μετὰ ἐφήδων καὶ παιδων, ὑμνοῦντες τὸ μαρτύριον τοῦ Σωτῆρος καὶ ἀναμένοντες τὴν τέλεσιν τοῦ μυστικοῦ δείπνου. Ματαίως ὅμως· διότι ὁ Ἀμφόρτας, ὁ βασιλεὺς καὶ ἀρχιερεὺς τοῦ Γράαλ, παραλαβὼν τὴν φύλαξιν τοῦ ἱεροῦ ποτηρίου καὶ τῆς λόγχης παρὰ τοῦ πατρὸς του Τιτουρέλ, ἀδυνατεῖ νὰ τελέσῃ τὸ μυστήριον. εἶνε ἀμαρτωλός· τὰ θέλγητρα τῆς Κούντρυ, περὶ τῆς ὁποίας θὰ ὁμιλήσωμεν κατωτέρω, κατέβαλον αὐτόν, παρέβη τὴν ὑπόσχεσίν του διὰ μίαν στιγμὴν ἡδονῆς, τὰ πάθη ἐνίκησαν

τὸ ἰδανικὸν καὶ ὁ Κλίγκσορ, ὁ φοβερός μάγος καὶ κύριος τῆς Κούντρυ, ἀφήρεσεν ἀπὸ τῶν χειρῶν του τὴν ἱερὰν λόγχην, διὰ τῆς ὁποίας ἤνοιξε χαίνουσαν πληγὴν ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ ἀμαρτωλοῦ βασιλέως. Διὰ τοῦτο ἡ θεὰ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου καθιστᾷ τὸν πόνον αὐτοῦ δριμύτερον καὶ ἡ πληγὴ, ἀντὶ νὰ θεραπευθῇ, αἰμάσσει περισσότερον. Βαθὺ σύμβολον τῆς τύψεως τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς πρὸς ἑαυτὸν περιφρονήσεως, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος, ὅταν συγκρίνη τὴν ἑκάστοτε πραξίαν του πρὸς τὸ ἐν ἑαυτῷ ζῶν ἰδανικόν, φωτεινὴν ἀκτίνα τοῦ Αἰωνίου. «Ἄμφορτα, Ἄμφορτα», κραυγάζουσιν οἱ ἀναμένοντες ἱππότες, «δεῖξέ μας τὸ ἱερὸν Γράαλ». «Δὲν δύναμαι εἶμαι ἀνάξιος», ἀπαντᾷ ὁ ἡγεμὼν. «Ἄμαρτωλὸς ἠγάπησα τὴν ἀμαρτωλὴν καὶ ὑπέκυψα εἰς τὸν πειρασμόν. Ὑποφέρω διὰ τοῦ πόθου μου καὶ ὑποφέρων ποθῶ πάντοτε». Ἄλλ' αἰφνιδίως ἀπὸ τοῦ βάθους τοῦ ναοῦ, ὡς ἀπὸ τάφου, ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ γέροντος Τιτουρέλ: «Ἄμφορτα, τέκνον μου, δυστυχισμένε ἀμαρτωλέ, τέλεσον τὸ μυστήριον πρὸς τιμωρίαν σου». Καὶ ὅταν ὁ Ἄμφορτας ὠχρὸς καὶ παρὰ τὴν θέλησίν του, προβαίνει εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ἱεροῦ ποτηρίου, τὸ ἐν αὐτῷ αἷμα τοῦ Κυρίου ἀναδίδει ἐρυθρὰς ἀναλαμπάς, ἐκ τῶν ὁποίων πορφυροῦται ὀλέκλι-

ρος ὁ ναός. Καὶ ἐνῶ οἱ ἱππότες ψιθυρίζουσιν ἐν
καταινύξει «τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου», χορὸς ἀγ-
γέλων ψάλλει ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ θόλου ἐξυ-
μνῶν τὴν μακαριότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς
ἀγάπης.

Ὁ δὲ ἀφελῆς ξένος; Οὐδὲν ἐκ πάντων τού-
των ἐνόησε, τὰ πάντα φαίνονται εἰς αὐτὸν ὡς ὄ-
νειρον. Ἐνόμισε μόνον ὅτι ἐκ τοῦ ποτηρίου ἤκου-
σε θρηνώδη καὶ θλιβεράν φωνήν, μυστηριώδη καὶ
οἴκευ λέξεων, ὡς μελωδίαν ἡδέϊας τρυφερότητος
καὶ ἀρρήτου οὐδύνης. Ὅπως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν
τῶν λόγων τοῦ Γκουρνεμάντς, τοιοῦτοτρόπως καὶ
τώρα αἰσθάνεται, βαθυτέραν ὅμως, τὴν οὐδύνην
καὶ τὴν δυστυχίαν καὶ διὰ τοῦτο φέρει βιαίως τὴν
χεῖρα εἰς τὴν καρδίαν, ὡς ἐὰν εἶχε καταληφθῆ
στιγμιαίως ὑπὸ δυνατοῦ πόνου. Ὁ Γκουρνεμάντς,
ὅστις εἶχε πιστεύσει ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀ-
γνωστοῦ καὶ ἀφελοῦς νεανίου ἐνεφανίσθη ὁ σωτὴρ
ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν δεινῶν, ἐκδιώκει τώρα
ἀγροίκως αὐτὸν ἐκ τοῦ ἱεροῦ. Ἄλλ' ἐνῶ ὁ Πάρ-
σιφαλ, ἐκπληκτος καὶ σκυθρωπός, ἐξέρχεται, ἵνα
διὰ μυρίων ἀγώνων καὶ πειρασμῶν ἀνδρωθεὶς κα-
ταστῆ κατὰ πάντα ἱκανὸς διὰ νὰ σώσῃ τὸν κό-
σμον, οὐρανία φωνὴ ἐπαναλαμβάνει τὴν μυστικὴν
ἐπαγγελίαν, ἀντηχοῦσα μυστηριωδῶς ἐν τῇ σιγῇ
τοῦ κενοῦ πλέον ναοῦ. «Τὴν ἀπολύτρωσιν θὰ σᾶς

Ἡ ὁμοκειρία τοῦ Βάγνερ

φέρη ἕνας καθαρὸς, μία ἀπλή ψυχὴ, ἀφοῦ κατα-
στῆ σοφὴ διὰ τῆς συμπαθείας».

*
* *

Ἡ δευτέρα πράξις μεταφέρει ἡμᾶς εἰς τὸ βα-
σίλειον τοῦ Κλίγκξορ. Ἡ προσωποποίησις αὕτη
τοῦ Σατανᾶ, ὁ δυνατὸς μάγος, ὅστις ἵνα καταστῆ
ἄξιός τοῦ Γράαλ ἠβνούχησεν ἑαυτόν, ἐλπίζων ὅτι
οὕτω θὰ κατασιγάσῃ τὸν πόθον του, δὲν εἶνε εὐ-
τυχέστερος τῶν ἵπποτῶν. Παρ' ὅλην τὴν δύναμιν,
τὴν ὁποίαν παρέσχεν εἰς αὐτόν ἡ πράξις του ἐκεί-
νη, παραπονεῖται διὰ τὴν τρομερὰν ἀνάγκην, ὑπὸ
τὴν ὁποίαν τελεῖ καὶ ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς του
αἰσθάνεται δυνατὸν τὸν πόνον, διότι δὲν κατώρ-
θωσε νὰ περιβληθῆ τὴν λευκὴν στολὴν τοῦ ἵπ-
πότου τοῦ Γράαλ. Ὁ πόνος του οὕτως ἐκδηλοῦ-
ται ὡς μῖσος κατὰ τοῦ ἱεροῦ τάγματος καὶ ὡς
διαρκὴς ἀγὼν κατὰ τῆς ἀρετῆς. Τὸ κυριώτερον
ὄργανον αὐτοῦ εἶνε ἡ Κούντρου, ἡ περικαλλὴς
ἁμαρτωλός, ἡ μεγαλειωδεστέρα δημιουργία τῆς
μεγαλοφυΐας τοῦ Βάγνερ. Ἐντὸς αὐτῆς ζοῦν δύο
ψυχαί, ἡ ψυχὴ τῆς περιπαθοῦς πόρνης καὶ ἡ τῆς
ταπεινόφρονος μετανοοῦσης. Ὅταν κατέχεται
ὑπὸ τοῦ πόθου τῆς ἡδονῆς οὐδὲν δύναται νὰ πα-
ραβληθῆ πρὸς τὴν ὀξύτητα τοῦ θριαμβεύοντος

πάθους της. Διὰ τὸ ἐκανοποιήσῃ γνωρίζει ὅλας τὰς ἡδουπαθείας τῆς παραπλανήσεως. Καὶ ὅταν κατορθώσῃ τὸν σκοπὸν της, ὅταν ὁ ἀνὴρ ἀπαλλάσσεται τῆς ἀγκάλης της, τὸν περιφρονεῖ καὶ τὸν ἐγκαταλείπει μὲ γέλωτα δαίμονος καὶ καγχασμὸν κατηραμένης. Ὅταν δὲ πάλιν ἐπικρατήσῃ ἐν αὐτῇ ἡ ψυχὴ τῆς μετανουούσης Μαγδαληνῆς ἄγεται ὑπὸ τῆς ὀρμῆς ὅπως ὑπηρετῇ τοὺς ἄλλους μετ' αὐτοθυσίας καὶ ἐν ταπεινοφροσύνῃ. Τοῦτο ὅμως ὀλίγον διαρκεῖ· διότι ὁ Κλίγκξορ εἶνε ἀπόλυτος αὐτῆς κύριος καὶ ἐπαναφέρει αὐτὴν εἰς τὸ ὀλέθριόν της ἔργον. Ἡ Κούντρου εἶναι τὸ αἰώνιον θῆλυ, ἡ γυνὴ ὡς πλανήτρια καὶ ὡς μεταμελουμένη, πλήρης πάθους καὶ ἀδύνατος, ἀλλὰ ποθοῦσα τὸν θεῖον ἔρωτα ἐν τῇ ἀβύσσῳ τῶν ἐφημέρων αὐτῆς ἐρώτων.

«Σὺ ποὺ ἠσθάνθης τῶν ἄλλων μόνον τὴν ὀδύνην εἰς τὴν καρδίαν σου, εἶθε νὰ νοιώσῃς τώρα καὶ τὸν ἰδικόν μου πόνον», ἀναφωνεῖ πρὸς τὸν Πάρσιραλ.

Καὶ ἀλλαχοῦ : «ὦ! ἂν ἐγνώριζες τὴν κατάραν ἢ ὅποια μὲ ἐνισχύει εἰς νέα πάθη καὶ μὲ βασανίζει ἀτελείωτα, καὶ ὅταν κοιμῶμαι καὶ ὅταν εἶμαι ξυπνητῇ, εἰς τὴν εὐτυχίαν μου καὶ εἰς τὴν δυστυχίαν μου, καὶ ὅταν ζῶ καὶ ὅταν πεθαίνω».

Ἡ κατάρρα αὕτη τοῦ διαρκοῦς πόθου καὶ τοῦ

διαρκoῦς ἀγῶνος, ὅπως ἀπαλλαγῆ αὐτοῦ, ἦλθεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της, διότι ὅταν ἠτένισε κάποτε τὸν Σωτῆρα ἐκάγχασε. Τὸ βλέμμα αὐτοῦ, εἰσδύσαν εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς της, διήγειρεν ἐν αὐτῇ τὸν πόθον νὰ ζητήσῃ καὶ ἐπανεύρῃ Αὐτόν, τὸν ὁποῖον κατειρωνεύθη.

«Τώρα τὸν ζητῶ ἀπὸ κόσμον σὲ κόσμον, περιλυπὸς μέχρι θανάτου. Αἰσθάνομαι τὸ βλέμμα τοῦ νὰ ἀναπαύεται ἐπάνω μου. Μὰ τότε μὲ πιάνει πάλιν τὸ καταραμένον ἐκεῖνο γέλοιο καὶ ἕνας ἀμαρτωλὸς περιπλέκεται πάλιν εἰς τὰς ἀγκάλας μου».

Διὰ τῶν λόγων τούτων ἐκφράζει ἡ Κούντρυ τὸν αἰώνιον πρὸς ἀπολύτρωσιν πόθον, τὸν ὁποῖον ὁμοῦς ἀδυνατεῖ νὰ ἱκανοποιήσῃ, διότι οὐδεὶς ἕως τώρα εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀντιστῆ εἰς τὸ πάθος της.

Εἰς τὸ βασίλειον τοῦτο τοῦ Κλίγκξορ, ὅπου τὸ ἐπιφοβώτατον μέσον διαφθορᾶς καὶ ταπεινώσεως τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἡ Κούντρυ, ἔρχεται ὁ Πάρσιφελ. Ὁ μάγος διακρίνων αὐτὸν μακρόθεν διατάσσει νὰ μεταβληθῆ τὸ ἀνάκτορόν του εἰς θαυμασίον κῆπον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου τὴν θέσιν τῶν ἀνθέων καταλαμβάνουν περικαλλεῖς νεάνιδες, περιβεβλημέναι ἄνθινα ἐνδύματα. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐλπίζει ὅτι θὰ δαμάσῃ τὸν ἄκαμπτον νεανίαν, ὅστις ἔτρεψεν εἰς ἐπαίσχυντον φυγὴν τὰ μι-

αὐτὴ στίφη του ὀλίγον πρότερον. Ἐὰν ὁ Πάρσιφαλ ὑποκύψῃ εἰς τὸν πειρασμόν, ἐὰν ἀπολέσῃ τὴν καθαρότητα τῆς ψυχῆς, ἐὰν τὸ ἐν αὐτῷ καλύτερον Ἐγὼ κατανικηθῇ ὑπὸ τῆς κτηνώδους ἑρμῆς, θὰ ἀπολέσῃ τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ καὶ θὰ ὑποδουλωθῇ εἰς τὸν σατανικὸν μάγον, ὅπως ὁ Ἀμφόρτας καὶ οἱ λοιποὶ ἱππῶται τοῦ Γράαλ δουλεύουσιν εἰς τὴν ὑπὸ μορφὴν Κούντρου ἀμαρτίαν. Ἄλλ' ἢ πρώτη αὕτη ἀπόπειρα τοῦ Κλίγκξορ ἀποβαίνει εἰς μάτην, διότι παρ' ὅλας τὰς θωπείας τῶν νεανίδων, παρ' ὅλας τὰς προκλήσεις καὶ ἐκδηλώσεις τοῦ ἔρωτος καὶ τὰς περιπαθεῖς περιπτώξεις, μένει ἀπαθὴς καὶ ἀτάραχος, ζητῶν νὰ ἀπαλλαγῇ αὐτῶν ὡς ὁ εἰς πυκνὸν ἀνθῶνα ἐμπλακεῖς. Ὁ Κλίγκξορ ὅμως ἀγρυπνεῖ· καὶ αἴφνης ἐν τοῦ μέσου τεραστίας δέσμης ἀνθέων ἀκούεται ἡδεῖα καὶ θελκτικὴ ἢ φωνὴ τῆς Κούντρου καλούσης τὸν Πάρσιφαλ διὰ τοῦ ὀνόματός του. Ἀμέσως δὲ ἔπειτα ἐμφανίζεται πρὸ αὐτοῦ ἐξηπλωμένη ἐπὶ ἀνθίνης κλίνης. Καὶ τώρα θέτει εἰς ἐνέργειαν ὅλα τὰ μέσα, ὅσα εἶναι δυνατὸν νὰ κάμψωσι τὴν ἀνδρικὴν καρδίαν. Ὅμιλεῖ πρὸς αὐτὸν περὶ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, περὶ τῆς μητρὸς του καὶ τοῦ δάσους, ἵνα τοιουτοτρόπως εἰσδύσῃ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀφελοῦς νεανίου ὡς ἡδεῖα καὶ μελαγχολικὴ ἐν ταυτῷ μελωδία. Ὁ Πάρσιφαλ κατα-

λαμβάνεται ὑπὸ βαθείας θλίψεως ἀκούων παρ' αὐτῆς ὅτι ἐξ αἰτίας του ἀπέθανεν ἡ ὀρφανή του μήτηρ. Τῆς στιγμῆς ταύτης ἐπωφελεῖται ἡ Κούντρου ὅπως ἐλκύσῃ αὐτὸν πρὸς ἑαυτήν, ὑπισχνουμένη τὸ τέλος τῶν βασάνων του διὰ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἔρωτος, ὅστις χαρίζει τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν γνῶσιν. Ὁ Πάρσιφαλ δέχεται τὸ γλυκὸ καὶ παρατεταμένον φίλημα τῆς ἀμαρτωλῆς. Ἄλλ' ὁ πόθος, ὅστις διὰ πρώτην φοράν δονεῖ τὴν ψυχὴν του, τὸν διαπερᾶ ὡς ὄξεια μάχαιρα καὶ αἰσθάνεται φρικιαστικὸν πόνον νὰ πληροῖ τὴν καρδίαν του. Ἀποσπώμενος βιαίως τῆς ἀγκάλης τῆς Κούντρου φέρει τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους· ἡ πληγὴ τοῦ Ἀμφόρτα καίει καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον. Τὰ βέλη τοῦ πόθου τὰ ὅποια τὸν διεπέρασαν, φανερόνουν εἰς αὐτὸν τὸ κακόν, ἐκ τοῦ ὁποίου πάσχει ὁ ὀλισθήσας βασιλεὺς τοῦ Γράαλ. Ἡ ἡδονή, μήτηρ τοῦ πόνου, ἀποκαλύπτει εἰς αὐτὸν ὅλην τὴν δυστυχίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Μαντεύει τὸν πόθον πρὸς ἀπολύτρωσιν, ὅστις κρύπτεται ὀπισθεν τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἡδονῆς καὶ κατανοεῖ τώρα τὴν ἄνευ λέξεων, ἀλλὰ θρηνώδη φωνὴν ἐκείνην τοῦ Σωτῆρος, τὸν ὁποῖον ἀνάξια χεῖρες εἶχον μίανει. Τὰ κύματα τῆς συμπαθείας, τὰ ὅποια κατέκλυσαν τὴν ψυχὴν του, καθιστῶσιν αὐτὸν ἱκανὸν νὰ ἀκούῃ, νὰ ἐγνωῇ καὶ νὰ γνωρίζῃ. Ἡ συμ-

πάθεια, ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς ἄλλους διανοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς του καὶ τοιοῦτοτρόπως πληροῦται ἡ μυστηριώδης ἐπαγγελία, ἡ ὁποία ἠκούσθη ἐν τῇ συγνηλῇ ἐρημίᾳ τοῦ θυσιαστηρίου :

« Διὰ τῆς συμπαθείας θὰ γνωρίσῃ ὁ καθαρὸς καὶ ἄγνος. Ἐλπίζε ἐπ' αὐτόν. Εἶνε ὁ ἐκλεκτός μου ».

Ἡ Κούντρου, ἣτις ἦτο πλέον βεβαία περὶ τοῦ θύματός της, περιπίπτει ἀπὸ τῆς ἐκπλήξεως εἰς τὸν θαυμασμόν. Δὲν ἐγκαταλείπει ὅμως τὸν ἀγῶνα· φλεγομένη ὑπὸ τοῦ τυφλοῦ πάθους ἀκόμη περισσότερον τώρα, πειράται μίαν ἀκόμη φοράν νὰ κάμψῃ τὸν νεανίαν :

« Τὸ φίλημά μου λοιπὸν σοῦ ἔδωκεν τὴν γνώσιν τοῦ κόσμου ; Ἄν εἶνε ἔτσι, τότε ὁ ἐναγκαλισμός μου καὶ τῆς ἀγάπης μου ἡ φωτιὰ θὰ σὲ κάμῃ ἴσον πρὸς τὸν Θεόν. Ὁ προσρισμός σου εἶνε νὰ γίνῃς λυτρωτὴς τῶν ἀνθρώπων. Γιὰ τὴν ὥρα ὅμως αὐτῆ, πού θὰ σὲ κάμῃ θεόν, ἀφησε ἐμὲ αἰωνίως καταδικασμένην. Χάρισέ μου αὐτὴν τὴν ὥραν καὶ ὡς μὴ θεραπευθῆ ἡ πληγὴ μου ποτέ. Ἄφησέ με, θεϊκέ, νὰ σ' ἀγαπῶ. Αὐτὸ θὰ εἶνε καὶ δι' ἐμὲ ἡ ἀπολύτρωσις ».

Καὶ ἐπειδὴ ὁ Πάρσιφαλ ἀπωθεῖ αὐτήν, ὁ πόθος της μεταβάλλεται εἰς μανίαν· διότι εἶνε πλέον βεβαία ὅτι ὁ ἔρως τοῦ ἀνθρώπου τούτου θὰ ἔσβυ-

νε διὰ παντός τὴν δίψαν τῆς καὶ θὰ ἀπελύτρω-
 νεν αὐτὴν ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς σαρκός. Εἰς
 μάτην ὅμως παρακαλεῖ· διότι ὁ Πάρσιφαλ ἔχει
 πλέον κατανοῆσαι ὅτι διὰ τὴν θέσιν τέρμα εἰς τὴν
 δυστυχίαν εἶνε ἀνάγκη νὰ ξηράνη αὐτὴν τὴν πη-
 γήν, τὸν σαρκικὸν δηλαδή πόθον. Ἐκτὸς ἐαυτῆς
 τότε ἡ Κούντρου καλεῖ εἰς βοήθειαν τὸν μάγον
 διὰ γοερῶν κραυγῶν. Ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ αἰφνι-
 δίως ἀναδυθέντος πύργου τοῦ ἐκτοξεύει ὁ Κλίγκ-
 ξορ κατὰ τοῦ νεανίου τὴν ἱερὰν λόγχην, τὴν ὁ-
 ποίαν εἶχε ἀποκομίσει ὡς λάφυρον ἐκ τῶν ἀνα-
 ξίων χειρῶν τοῦ Ἀμφόρτα. Ἀλλά, γεγονὸς θαυ-
 μάσιον, αὕτη ἴσταται ἀνίτητος ὑπεράνω τῆς κε-
 φαλῆς τοῦ Πάρσιφαλ, ὡς εἰ ἀναγνωρίζουσα ἐν αὐ-
 τῷ τὸν Ἀγνὸν καὶ Δυνατὸν. Οὗτος λαμβάνων αὐ-
 τὴν σημαιοῖ δι' αὐτῆς τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ.
 Οἱ πύργοι τοῦ μάγου κατακρημνίζονται κατόπιν
 τούτου μετὰ τρομακτικοῦ κρότου· αἱ ὠραῖαι νεά-
 νιδες μαραίνονται καὶ ἡ Κούντρου καταπίπτει συν-
 τετριμμένη ἐπὶ τοῦ αὐγμηροῦ πλέον ἐδάφους.

* *
 *

Ἡ τρίτη πράξις μᾶς μεταφέρει εἰς λειμῶνα
 ἐσπαρμένον δι' ἀνθέων, παρὰ τὸ κράσπεδον σκιώ-
 δους δάσους. Παρ' αὐτὸ ἀναβλύζει πηγὴ κρυ-
 σταλλίνου ὕδατος, ἀπέναντι τῆς ὁποίας ὑψοῦται ἡ

πενιχρὰ καλύβη τοῦ Γκουρνεμάντς, ὅστις ἔγινεν
 ἐν τῇ μεταξὺ ἐρημίτης. Εὕρισκόμεθα πάλιν εἰς
 τὴν περιοχὴν τοῦ Γράαλ, εἰς τὸ ὁποῖον πρόκειται
 μετὰ μακρὰς περιπλανήσεις νὰ ἐπανέλθῃ ὁ Πάρ-
 σιφαλ, ἵνα περατώσῃ τὸ μέγα ἔργον τῆς εἰρήνης
 καὶ τῆς διαλλαγῆς. Ὁ γέρον Γκουρνεμάντς, ὅστις
 ἔχει πλέον καταβληθῆ ὑπὸ τοῦ ἐσχάτου γήρατος
 καὶ ὅστις εἶνε πενιχρότατα ἐνδεδυμένος, φέρων
 μόνον τὸν χιτῶνα τῶν ἵπποτων τοῦ Γράαλ, ἐξέρ-
 χεται τῆς καλύβης του καὶ ἀκροᾶται διότι ἤ-
 κουσε βαθὺν στεναγμὸν ἀγωνίας, ἐκπορευόμενον
 ἐκ τοῦ μέσου τῶν ὑψηλῶν θάμνων. Ἀπομακρύ-
 νων τοὺς κλάδους ἀνακαλύπτει τὴν Κούντρο κει-
 μένην ἐκτάδην ἐκεῖ καὶ ἐν καταστάσει ληθάργου.
 Ἀνασύρας αὐτὴν φέρει πλησίον πηγῆς καὶ προ-
 σπαθεῖ νὰ ἐπαναγάγῃ εἰς τὰς αἰσθήσεις της. Τέ-
 λος ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμούς, ὁ δὲ γέρον ἀνακα-
 λύπτει ὅτι ἔχει ἐπέλθει σπουδαία μεταβολὴ εἰς
 τὴν ὄψιν τῆς ἀμαρτωλῆς. Τὸ πρόσωπον αὐτῆς
 εἶνε ὠχρὸν καὶ τὸ βλέμμα γλυκύ, ἡ παλαιὰ ἀγρι-
 ὄτης ἔχει ἐξαφανισθῆ ἐντελῶς, τὸ δὲ σῶμά της
 καλύπτει ὁ χιτῶν τῆς μετανοίας. Ἀφυπνισθεῖσα
 προσβλέπει τὸν Γκουρνεμάντς ἐπὶ μακρὸν καὶ ἀ-
 τενῶς, ἔπειτα ἐγείρεται καὶ τακτοποιοῦσα τὰ ἐν-
 δύματά της καὶ τὴν κόμην, ἀπαντᾷ εἰς τὸν πα-
 ραπονούμενον διὰ τὴν σιωπὴν της ἱππότην διὰ

φωνῆς βραχνῆς καὶ διακοπτομένης :

«Νὰ ὑπηρετῶ . . . νὰ ὑπηρετῶ . . .»

Λαμβάνουσα δὲ ἔπειτα στάμναν ἐκ τῆς καλύ-
βης πορεύεται ἵνα ἀντλήσῃ ὕδωρ ἐκ τῆς πηγῆς
ὡς ἢ τελευταία τῶν θεραπειῶν. Ὁ Γκουρνε-
μάντς παρατηρεῖ αὐτὴν ἔκπληκτος.

«Πόσον διαφορετικὸν εἶνε τὸ βᾶδιμά της !
Μήπως εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς σημερινῆς ἀγίας ἡ-
μέρας ;» Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἐμφανίζεται μα-
κρόθεν ξένος τις, φέρον μαύρην πανοπλίαν, κλει-
στὴν περικεφαλαίαν καὶ ταπεινωμένον τὸ δόρυ.
Τὸ βραδὺ βῆμά του καὶ ἡ κεκλιμένη του κεφαλὴ
δεικνύουν τὴν θλίψιν, ὑπὸ τῆς ὁποίας κατέχε-
ται. Εἶνε ὁ Πάρσιφαλ, ὅστις πλησιάσας κάθηται
πλησίον τῆς πηγῆς.

Εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ Γκουρνεμάντς ὁ ἥρως
οὐδεμίαν δίδει ἀπάντησιν. Ἄλλ' ὅταν ὁ γέρων
ὑπενθυμίζων τὴν ἱερότητα τῆς ἡμέρας—εἶνε Με-
γάλη Παρασκευὴ—προτρέπει αὐτὸν ὅπως ἐκδυθῇ
τὴν πανοπλίαν, ὁ Πάρσιφαλ ἐγείρεται καὶ πη-
γνύων τὴν λόγχην εἰς τὸ ἔδαφος ἀποθέτει τὴν
ἀσπίδα καὶ τὸ ξίφος, ἀποβάλλει τὴν περικεφα-
λαίαν καὶ γονυπετῶν ἀγκπέμπει βωδὴν προσευ-
χὴν ἀτενίζων τὴν λόγχην. Ὁ Γκουρνεμάντς ἀνα-
γνωρίζει τότε τὸν Πάρσιφαλ καὶ ψιθυρίζει εἰς τὴν
Κούντρυ :

«Τὸν γνωρίζεις..... Εἶνε ἐκεῖνος, ποῦ ἐφό-
νευσε τὸν κύκνον. Ὁ ἀφελής, τὸν ὁποῖον ἐξε-
δίωξα...»

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Πάρσιφαλ ἐγείρεται καὶ χαι-
ρετᾶ τὸν ἄλλοτε θεράποντα τοῦ Τιτουρέλ, ὅστις
ζητεῖ νὰ μάθῃ πῶς καὶ πόθεν ἦλθεν. «Διὰ τῆς
ὁδοῦ τῶν περιπλανήσεων καὶ τῶν πόθων», ἀπαν-
τᾶ ὁ ἥρως, ὅστις ἔχει τὴν ψυχὴν πλήρη εὐγνω-
μοσύνης, διότι μετὰ ματαιίας καὶ πολυχρονίους
ἐρεύνας κατῴρθωσε τέλος νὰ ἐπανεύρῃ τὴν εἰς τὸ
Γράαλ ἄγουσαν. Ἀναγγέλλει δὲ εἰς τὸν γέροντα
ὅτι ἔρχεται ἵνα φέρῃ τὴν σωτηρίαν εἰς ἐκεῖνον,
τοῦ ὁποίου τὸν πόνον ἤκουσεν ἄλλοτε μετ' ἀφε-
λοῦς ἐκπλήξεως. Παλαιὰ κατάρρα, λέγει, ἠμπόδι-
σεν αὐτὸν νὰ εὕρῃ τὴν ἐδὸν, ἀγῶνες, ἀνάγκαι,
ἔριδες ἠνάγκαζον αὐτὸν νὰ ἀπομακρύνεται αὐ-
τῆς. Τὴν ἱερὰν λόγχην δὲν ἠδύνατο νὰ χρησι-
μοποιήσῃ· τοῦναντίον ὅπως διαφυλάξῃ αὐτὴν ἦτο
ἠναγκασμένος νὰ ὑποφέρῃ παντοῖα τραύματα.
Ἄμωμον ἐπαναφέρει τώρα αὐτήν. Λέγων δὲ
ταῦτα δεικνύει αὐτήν, ἀκτινοβολοῦσαν, εἰς τὸν γέ-
ροντα, ὅστις ἀναφωνεῖ :

«ὦ χάρις! ὦ ὑψίστη σωτηρία! ὦ θαῦμα
Ἅγιον καὶ ὑπέρλαμπρον θαῦμα!»

Καὶ προσκαλεῖ τὸν Πάρσιφαλ ἵνα θεραπεύσῃ
τὸν Ἀμφόρταν, ὅστις ἐπικαλεῖται περιπαθῶς τὸν

θάνατον. Ὁ ἥρως μανθάνων τὴν δυστυχίαν τοῦ Ἀμφόρτα καὶ τῶν ἄλλων ἱπποτῶν καταλαμβά-
νεται ὑπὸ ἰσχυρᾶς συγκινήσεως καὶ κινδυνεύει νὰ
πέσῃ λιπόθυμος. Ἀλλ' ὁ Γκουρνεμάντς στηρίζει
αὐτὸν καὶ ὁδηγεῖ πλησίον τῆς πηγῆς, ὅπου καὶ
κατακλίνεται, ἐνῶ ἡ Κούντρυ κομίσασα ὕδωρ
λούει τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἀλείψασα δὲ ἔπειτα διὰ
μύρου σπογγίζει διὰ τῶν βοστρύχων τῆς κεφαλῆς
τῆς. Κατὰ τὴν συγκινητικὴν ταύτην στιγμὴν ὁ
Πάρσιφαλ λαμβάνει ὕδωρ ἐκ τῆς πηγῆς καὶ ραν-
τίζων τὴν κεφαλὴν τῆς λέγει:

«Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἐπιτελῶ τὸ πρῶ-
τόν μου ὑπὸργημα. Λάβε τὸ βάπτισμα καὶ πί-
στευε εἰς τὸν λυτρωτὴν».

Ἐπειτα ἀποστρέφων τὸ βλέμμα ἀπὸ τῆς θρη-
νούσης γυναικὸς παρατηρεῖ μὲ ἥσυχον εὐχαρί-
στησιν τὸ δάσος καὶ τὸν λειμῶνα, τὰ ὅποια φαί-
νονται ὡσεὶ γελῶντα ἐντὸς τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ
πρωῖνοῦ ἡλίου.

«Πόσον ὠραῖος μοῦ φαίνεται σήμερον ὁ λει-
μῶν! Συνήντησα ἀνθὴ ποῦ μὲ περιέβαλλον μέχρι
τοῦ λαιμοῦ. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν εἶδα φύλλα καὶ ἀνθὴ
τόσον ἥρεμα καὶ τόσον τρυφερά. Μυρίζουν ὅλα
ἔρατεινὰ καὶ μοῦ ἐμιλοῦν μὲ χάριν καὶ ἐμπιστο-
σύνην».

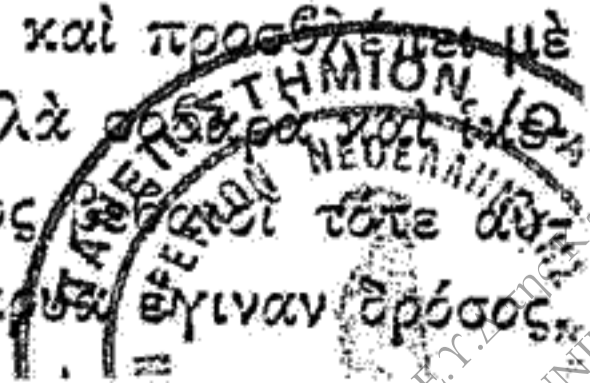
«Εἶνε ἡ γοητεία τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς»,

ἀπαντᾷ εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ Πάρσιφαλ ὁ Γκουρνεμάντς, ὅπερ ἀκούων ἐκαῖνος ἀναφωνεῖ:

«ὦ ἡμέρα τῆς ὑψίστης οὐδύνης! Νομίζω ὅτι ὅσα σήμερα ἀνθοῦν, ἀναπνέουν, γεννῶνται καὶ ἀναίζουν, νὰ πανθοῦν ἔπρεπε μᾶλλον καὶ νὰ θρηνοῦν».

Ἄλλ' ὁ γέρον ἐξηγεῖ εἰς αὐτὸν ὅτι κατὰ τὴν σημερινὴν ἡμέραν τὰ δάκρυα τοῦ ἁμαρτωλοῦ ραντίζουν μὲ ἱερὰν δρόσον λειμῶνας καὶ ἀγροὺς καὶ κάμνουν νὰ αὐξάνουν τὰ ἄνθη, καθ' ὃν τρόπον βλέπει ὁ Πάρσιφαλ. Πᾶσα ἡ κτίσις χαίρει βλέπουσα τὰ ἴχνη τοῦ Λυτρωτοῦ καὶ προσεύχεται πρὸς Αὐτόν. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν δύναται νὰ προσατενίσῃ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ὑψώνει τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν λυτρωθέντα ἄνθρωπον, ὅστις αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἐλεύθερον ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας διὰ τῆς ἐξ ἀγάπης θυσίας τοῦ Θεοῦ, καθαρὸν καὶ σωσμένον. Τὸν διάλογον τοῦτον συνοδεύει μουσικὴ ἀπείρου γλυκύτητος, γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἡ γοητεία τῆς Μ. Παρασκευῆς», τελειώουσα εἰς λυγμὸν εὐτυχίας.

Ἐνῶ ὁ Γκουρνεμάντς λέγει ταῦτα ὑψώνει βραδέως ἡ Κούντρυ τὴν κεφαλὴν καὶ προσβλέπει μὲ δακρυβρέκτους ὀφθαλμούς, ἀλλὰ σφοδρὰ καὶ ἐκτετυτικῶς τὸν Πάρσιφαλ. Οὗτος τὴν ὅτι καὶ τὰ ἰδικά της δάκρυα ἐγέναν δρόσος.

φέρουσα εὐλογία, καὶ ἀσπάζεται αὐτὴν εἰς τὸ μέτωπον. Κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀκούονται ἐκ τοῦ μακρὰν οἱ ἤχοι κώδωνος εἰς τὴν ἀκοὴν τῶν ὁποίων ἀναφωναῖ ὁ Γκουρνεμάντς :

«Μεσημέρι ἦλθεν ἡ ὥρα. Ἐπίτρεψε, κύριε, νὰ σὲ ὀδηγήσῃ ὁ θεὸς σου». Ἐπειτα περιβάλλει τὸν Πάρσιφαλ διὰ τοῦ μανδύου τοῦ ἵππότου τοῦ Γράαλ καὶ ἡγεῖται ἀνηφορικῆς ὁδοῦ πρὸς τὴν Μονήν, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ἥρωος, φέροντος τὴν ἱερὰν λόγχην, καὶ τῆς Κούντρου.

Εἰς τὴν Μονὴν οὐδὲν ἔχει μεταβληθῆ. Ἡ αὐτὴ μεγάλη αἴθουσα, ὅπως καὶ ἐν τῇ πρώτῃ πράξει. Εἰς ταύτην εἰσέρχονται ἐκ μὲν τῆς μιᾶς πλευρᾶς ἵπποταί φέροντες τὴν σορὸν τοῦ Τιτουρέλ, ἐκ δὲ τῆς ἄλλης ὀδηγεῖται ὁ Ἀμφόρτας ἐντὸς τοῦ φαρείου του· προπορεύεται αὐτοῦ ἡ κεκαλυμμένη θήκη ἢ φέρουσα τὸ Γράαλ. Ἡ ἔλλειψις τῆς ἐξ αὐτοῦ ἀπορρεούσης χάριτος ἐπήνεγκε τὸν θάνατον τοῦ Τιτουρέλ· τῆς δυστυχίας δὲ ταύτης αἰτία εἶνε ἡ ἁμαρτία τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀμφόρτα.

«Ποιὸς ἠμπόδισεν αὐτόν», ἐρωτᾷ τὸ πρῶτον ἡμιχόριον τῶν ἵπποτῶν, «νὰ ἀπολαύσῃ τὴν χάριν τοῦ Γράαλ;»

Καὶ ἀπαντᾷ τὸ δεύτερον :

«Αὐτὸς ποὺ φέρετε, ὁ ἁμαρτωλὸς φύλαξ τοῦ ἁεροῦ ποτηρίου».

Διὰ τελευταίαν φοράν ἀπαιτοῦν ἀπὸ τὸν Ἀμφόρταν νὰ τελέσῃ τὸ μυστήριον τῆς θείας εὐχαριστίας. Ἄλλ' οὗτος ἀντιτάσσει ἄρνησιν :

« Ἄλλοίμονον ! Προτιμῶ νὰ δεχθῶ ἀπὸ σᾶς τὸν θάνατον, τὸν ἐλαφρότατον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐξιλασμούς. »

Ἐν τῷ μεταξὺ ἀνοίγεται τὸ φέρετρον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀναπαύεται ὁ Τιτουρέλ. Ἐπὶ τῇ θεᾷ τοῦ πατρὸς του, τὸν ὁποῖον ἐθανάτωσεν ἡ ἁμαρτία του, ὁ Ἀμφόρτας ἀναλύεται εἰς λυγμοὺς καὶ μακαρίζει αὐτόν, διότι νῦν, ὑπὸ θείας δόξης περιβαλλόμενος ἀτενίζει αὐτόν ὁ Λυτρωτής. Ἄμα δὲ παρακαλεῖ αὐτόν ὅπως πρεσβεύσῃ παρ' αὐτῷ ἵνα ἀποστείλῃ καὶ εἰς αὐτόν τὸν θάνατον, διότι τοιοῦτοτρόπως θὰ ἀποθάνῃ καὶ ἡ « τρομερὰ πληγὴ, τὸ δηλητήριον, ὅπερ κατατρώγει τὴν καρδίαν. »

« Πατέρα ! Σὲ παρακαλῶ, ἰκέτευτέ τον σύ : Λυτρωτά, δὸς ἀνάπαυσιν εἰς τὸν υἱόν μου. »

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ἰππότεαι ὄλονέν ἐγγύτερον ἀθροιζόμενοι, ἀπαιτοῦσιν ὅπως τελέσῃ τὸ μυστήριον :

« Ἀποκάλυψε τὸ Γράαλ ! Τέλεσε τὸ μυστήριον ! Τὸ ἀπαιτεῖ ὁ πατήρ σου. Εἶνε καθήκον σου ! Ὅφείλεις ! »

Ἄλλ' ὁ Ἀμφόρτας δὲν τολμᾷ, διότι φοβεῖται τὴν ζωὴν, φοβεῖται τὸ μαρτύριον τῆς ἁμαρτίας

καὶ τῆς ἐνόχου συνειδήσεως, ὅπερ συμβολίζει ἡ διαρκῶς αἰμορροοῦσα πληγὴ.

«Ὅχι! ὄχι πλέον! Αἰσθάνομαι νὰ με περιβάλ-
λη πλέον τὸ σκότος τοῦ θανάτου. Τώρα νὰ ἐπι-
στρέψω εἰς τὴν ζωὴν; Ἄνόητοι! Ποιὸς θὰ με
ἀνγκυιάσῃ νὰ ζήσω; Μόνον τὸν θάνατον εἶσθε
εἰς θέσιν νὰ μοῦ δώσετε. Ἐδῶ εἶνε ἡ ἀνοικτὴ
πληγὴ, ἡ ὁποία με δηλητηριάζει, ἐδῶ ρέει τὸ αἷ-
μά μου. Σύρατε τὰ ὅπλα. Βυθίσατέ τα βαθειὰ εἰς
τὸ σῶμά μου. Ἐμπρὸς ἥρωες! Φονεύσατε τὸν
ἀμαρτωλὸν καὶ τὰ μαρτύριά του. Τότε θὰ σᾶς φω-
τίσῃ μόνον τοῦ τὸ Γράαλ».

Οἱ ἰππῶται ὀπισθοχωροῦν ἐντρομοὶ, ἐνῶ ὁ Πάρ-
σιφαλ, ὅστις εἶχεν εἰσέλθει ἀπαρατήρητος καὶ
ἴστατο ὀπισθεν αὐτῶν, προχωρεῖ συνοδευόμενος
ὑπὸ τοῦ Γκουρνεμάντς καὶ τῆς Κούντρου, ὑψώνει
τὴν λόγχην καὶ ἐγγίζει διὰ τοῦ ἄκρου αὐτῆς τὴν
πληγὴν τοῦ Ἄμφόρτα λέγων :

«Μόνον ἓνα ὄπλον ὠφελεῖ. Τὴν πληγὴν ἐπου-
λώνει ἡ λόγχη, ἡ ὁποία τὴν ἤνοιξε».

Καὶ ἐνῶ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἄμφόρτα ἀκτινο-
βολεῖ ὑπὸ τὸ κράτος ἀγίας ἐκστάσεως, ὁ Πάρσι-
φαλ ἐξακολουθεῖ :

«Ἔσω σεσωσμένος καὶ ἐξιλασμένος. Τώρα ἀ-
ναλαμβάνω τὸ ἀξίωμα σου. Εὐλογημένα τὰ πα-
θήματά σου, τὰ ὁποία ἔδωκαν εἰς τὸν Ἄφελῆ

τὴν ὑψίστην δύναμιν τῆς συμπαθείας καὶ τὴν ἰσχὺν τῆς καθαρωτάτης γνώσεως».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὑψῶν τὴν ἱερὰν λόγχην προχωρεῖ εἰς τὸ μέσον καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ἰππῶτας, οἵτινες ἀτενίζουσι αὐτὸν ἐν ἐκστάσει, ἐξακολουθεῖ :

«Σὰς φέρω ὑπίσω τὴν ἱερὰν λόγχην».

Πρὸς ταύτην δὲ καὶ ὁ ἴδιος ἀναβλέπων ἀναιφωεῖ :

«ὦ, ὅποιου θαύματος ὑψίστη εὐτυχία. Ἅγιον αἶμα βλέπω νὰ ρέῃ ἀπὸ αὐτὴν, ἢ ὅποια ἐπέπρωτο νὰ κλείσῃ τὴν πληγὴν σου, ἀπὸ πόθον πρὸς τὴν συγγενοῦ πηγὴν, ἣτις ρεῖ ἐκεῖ μέσα εἰς τὸ Γράαλ. Ἄς μὴ μένη ἐπὶ πλέον κλειστόν ! Ἀποκαλύψατε τὸ Γράαλ ! Ἀνοίξατε τὴν θήκην !».

Ἡ διαταγὴ τοῦ σωτήρος ἐκτελεῖται. Ὄταν δὲ λαμβάνῃ γονυπετῆς τὸ ἱερὸν ποτήριον εἰς τὰς χεῖράς του, ἐκπέμπει τοῦτο ἀστραπηβόλους μαρμαρυγὰς, περιστερὰ κατερχομένη ἐκ τοῦ θόλου περιῦπταται περὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Πάρσιφαλ καὶ χορὸς μυστικὸς ψάλλει :

«Ἐξίστης σωτηρίας θαῦμα ! Ἀπολύτρωσις εἰς τὸν Λυτρωτὴν.»

Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἡ Κούντρου ἐκπνέει ἡρέμα ἐπὶ τῶν βάθρων τοῦ θυσιαστηρίου μὲ τὸ βλέμμα ἐστραμμένον πρὸς τὸν Πάρσιφαλ.

Ἡ θρησκεία τοῦ Βάγνερ.